

C

Cadres - ผู้ปฏิบัติงานของพรรค ที่ได้รับการบ่มเพาะ ให้อุดมคติเป็นผู้นำ และมีความไว้วางใจได้ทางอุดมการณ์ เพื่อทำงานในพรรค หรือดำเนินนโยบายของพรรคในองค์กรอื่น ๆ คำนี้มีรากดั้งเดิมมาจากภาษาฝรั่งเศส หมายถึงคนที่เป็นแกนกลาง ซึ่งสามารถที่จะพัฒนาหน่วยปฏิบัติงานขึ้นมาล้อมรอบได้เมื่อจำเป็น พวกมาร์กซิสต์ได้นำคำนี้มาใช้เพื่อหมายถึง คนที่เป็นนักปฏิวัติอาชีพ ชนิดที่ยังรากลึก ซึ่งสามารถที่จะสร้างกิจกรรมปฏิวัติได้เมื่อสถานการณ์เอื้ออำนวย ถ้ากล่าวอย่างกว้าง cadres อาจหมายถึงสมาชิกพรรคคอมมิวนิสต์ทั้งหมด รวมทั้งคนที่ได้รับการฝึกอบรมให้ทำงานบริหารในองค์กรที่ดำเนินงานตามนโยบายของพรรคคอมมิวนิสต์.

Capital - ทุน แนวคิดพื้นฐานที่สำคัญที่สุดที่พวกมาร์กซิสต์ใช้อธิบายถึงผลรวมของมูลค่า (Value) หรือพลังแรงงานสะสม (Stored-up labour) ที่นายทุนเป็นเจ้าของทุนสามารถยึดเอามูลค่าส่วนเกิน (Surplus Value) จากการขูดรีดคนงาน การเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ทุน เป็นแหล่งอำนาจของนายทุน และเป็นพื้นฐานของระบบทุนนิยมมาร์กซิสต์อธิบายทุนไว้ (ใน *Capital* เล่ม 1) ว่า "ทุนก็คือแรงงานที่ตายแล้ว ทุนซึ่งมีลักษณะคล้ายผลิตภัณฑ์มีชีวิตอยู่ได้ก็ด้วยการขูดกินแรงงานที่ยังมีชีวิตอยู่ และยังขูดกินแรงงานมากเท่าไร มันก็

ยิ่งเก็บโคชินเท่านั้น" ทุนในมือของนายทุน จะผ่านขั้นตอนการเปลี่ยนแปลง 3 ชั้นคือ ชั้นแรก ทุนเงินตรา (Money Capital) เปลี่ยนเป็นทุนที่เพิ่มผลผลิต (Productive Capital) ซึ่งมี 2 รูปแบบคือ ทุนคงที่ (Constant Capital) โรงงาน, เครื่องจักร, วัตถุดิบกลาง, วัตถุดิบ และ ทุนแปรผัน (Variable Capital) เช่น เงินที่จ่ายเป็นค่าจ้าง ในชั้นที่ 2 ซึ่งเป็นกระบวนการผลิต ขณะที่ทุนคงที่เพียงแต่ "ผ่าน" มูลค่าของมันไปให้สินค้าใหม่ที่ถูกผลิตขึ้น (โดยมีการเสื่อมค่า (depreciation) ด้วย) ทุนแปรผัน ส่วนที่เป็นค่าจ้าง ไม่เป็นเพียงแต่ผ่านมูลค่าไปให้สินค้าใหม่ แต่ยัง "สร้าง" มูลค่าเพิ่มเกิน คือมูลค่าส่วนเกิน (Surplus value) ขึ้นมาด้วย ในชั้นที่ 3 เมื่อสินค้าถูกขายไปจะเปลี่ยนเป็นทุนการเงิน (Money Capital) และที่ชั้นนี้เองที่นายทุนจะเป็นฝ่ายได้มูลค่าส่วนเกิน.

CAPITAL : A Critique of Political Economy หนังสือเล่มสำคัญของคาร์ล มาร์กซ์ ซึ่งเขียนขึ้นโดยมีจุดมุ่งหมายหลักที่จะพิสูจน์ให้เห็นกฎของการเคลื่อนไหว (laws of motion) ที่ควบคุม พื้นฐาน, กำเนิด, การพัฒนา, การตกต่ำ และการล่มสลายของรูปแบบทางสังคมขององค์กร เศรษฐกิจที่เจาะจงรูปแบบหนึ่งนั่นก็คือแบบวิถีทางการผลิตแบบทุนนิยม เป็นหนังสือหลายพันหน้า

ที่มาร์กซ์ใช้เวลาเขียนหลายปี และเขียนไม่จบ แม้กระนั้นก็เป็นหนังสือวิชาการที่มีความสำคัญและมีอิทธิพลต่อวิชาการสังคมศาสตร์อย่างใหญ่หลวง

Capital ฉบับภาษาอังกฤษที่มีการชำระ (edit) แล้วแบ่งออกเป็น 3 เล่ม คือเล่ม 1 ซึ่งเป็นเล่มที่มีชื่อเสียงและอ่านกันมากที่สุด เน้นเรื่องโรงงาน เรื่องการผลิตมูลค่าส่วนเกิน และความต้องการตลอดเวลาของนายทุนที่จะต้องขยายการผลิต เล่ม 2 เน้นเรื่องตลาด, การหมุนเวียนกลับไปมาระหว่างสินค้าและเงินตรา ซึ่งทำให้ระบบทุนนิยมเลี้ยงตัวอยู่ได้และเติบโต เล่ม 3 พยายามที่จะอธิบายระบบทุนนิยมทั้งระบบ (totality) และเพื่อแสดงให้เห็นว่าระบบนี้เป็นระบบที่มีความขัดแย้งในตัวเอง และพร้อมที่จะเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร.

Capital export - การลงทุนออก ในสังคมทุนนิยมผูกขาด มีการสะสมทุนมากจนต้องลงทุนไปลงทุนในต่างประเทศ เพื่อแสวงหากำไรที่สูงกว่าการลงทุนในประเทศ การลงทุนออกเกิดขึ้นเนื่องจากลักษณะ 4 ประการของทุนนิยมที่พัฒนาแล้ว คือ 1. โอกาสลงทุนในประเทศมีจำกัด เพราะมีความต้องการซื้อสินค้าไม่เพียงพอ อันเนื่องมาจากคนงานถูกทำให้ยากจน 2. การที่อัตรากำไรในประเทศได้ลดลง 3. ความต้องการที่จะได้มูลค่าส่วนเกินเพิ่มและสร้างชิ้นใหม่จากสังคมภายนอก 4. ความโน้มเอียงของทุนนิยมผูกขาดโดยรัฐที่จะขยายและสถาปนาการแทรกแซงทางการเมืองเข้าไปในประเทศพึ่งพา.

capitalism - ทุนนิยม ระบบเศรษฐกิจที่มีพื้นฐานอยู่ที่นายทุนเอกชนจำนวนหนึ่งเป็นเจ้าของ

ปัจจัยการผลิต และทำการผลิต โดยจ้างแรงงานรับจ้าง เพื่อการแสวงหามูลค่าส่วนเกิน (กำไร) ของนายทุน ลักษณะอื่น ๆ คือมีการพัฒนาอุตสาหกรรมการค้าการเงินอย่างมาก ธุรกิจเอกชนมีอิสระที่จะประกอบการ, การผลิตและการซื้อขายเป็นไปตามกลไกตลาด คำว่า Capitalism นี้พวกนักคิดสังคมนิยมใช้นับตั้งแต่คริสต์ศตวรรษที่ 19 ผู้ที่เริ่มใช้คือ J.J.C. Blanc ชาวฝรั่งเศสในปี ค.ศ. 1839 และต่อมาอีกสิบปีในเยอรมัน มาร์กซ์และเอนเงิลส์ ใช้ใน *The Communist Manifesto*, 1848 สำหรับพวกมาร์กซ์ใช้ Capitalism หมายถึงการก่อรูปสังคมเศรษฐกิจ (Socio-economic formation) ที่พัฒนามาจากการล่มสลายของสังคมฟิวคัล ในสังคมแบบทุนนิยมได้เกิดขึ้นชั้นใหญ่ 2 ชั้นซึ่งเป็นปฏิปักษ์กัน คือ ชั้นนายทุน ซึ่งเป็นเจ้าของผู้ควบคุมปัจจัยการผลิต และชนชั้นกรรมกร ซึ่งมีแค่พลังแรงงาน หรือความสามารถที่จะทำงาน ชั้นนายทุนจะขูดรีดชนชั้นกรรมกรในรูปของการสกัดมูลค่าส่วนเกิน (Surplus value) จากแรงงานของกรรมกร ซึ่งจะทำให้เกิดความขัดแย้ง และการต่อสู้ทางชนชั้น ทำให้สังคมทุนนิยมถูกแทนที่โดยสังคมนิยม (Socialism) ในที่สุด.

capitalist - นายทุน คนที่เป็นเจ้าของทุน (capital) และยึดครองมูลค่าส่วนเกิน (กำไร ดอกเบี้ย ค่าเช่า) โดยที่ตนเองไม่ได้เป็นผู้สร้างมูลค่าขึ้นแต่อย่างใด.

capitalist accumulation - การสะสมทุน กฎ law of capitalist accumulation.

(30)

◎ศัพท์เศรษฐกิจการเมือง◎

capitalist mode of production - แบบวิถีการผลิตแบบทุนนิยม องค์การและกระบวนการผลิตที่มีพลังการผลิต และความสัมพันธ์ทางการผลิตแบบทุนนิยม ซึ่งมีลักษณะคือ 1. มีการถือกรรมสิทธิ์เอกชนในปัจจัยการผลิตไว้ในมือของนายทุน 2. เป็นการผลิตเพื่อขายเพื่อหากำไรส่วนบุคคล 3. มีการใช้ทุนเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ 4. การที่นายทุนจ้างแรงงานรับจ้างให้ทำการผลิตสินค้าให้ตน 5. มีการแบ่งงานกันทำอย่างละเอียด 6. โดยทั่วไปเป็นการผลิตขนาดใหญ่ 7. การผลิตจะมีลักษณะอนาธิปไตย อันเกิดจากการดำเนินงานที่ขึ้นอยู่กับกลไกตลาด 8. มีการชุกชุมแรงงานในรูปของมูลค่าส่วนเกิน.

capitalist roader - ผู้เดินแนวทางทุนนิยม คำประนามที่ใช้ในจีนในช่วงปฏิวัติใหญ่ทางวัฒนธรรมในจีนสำหรับประณามพวกบ็อกขวาภายในพรรคหรือคนที่พวกบ็อกซ้ายไม่เห็นด้วย.

capitalist survivals - ซากเดนทุนนิยม ความเชื่อ, ทักษะ, สถาบัน และการปฏิบัติบางอย่างแบบทุนนิยมที่ยังตกค้างอยู่ในสังคมที่มีการปฏิวัติชนชั้นกรรมมาชีพเปลี่ยนแปลงระบบเศรษฐกิจไปเป็นสังคมนิยมแล้ว เช่น 1. สัญชาติญาณในการสะสม 2. ธุรกิจเอกชน ซึ่งรวมทั้งตลาดมืด 3. การไม่เคารพต่อทรัพย์สินส่วนรวม 4. ความแตกต่างระหว่างแรงงานสมองกับแรงงานกาย 5. ลัทธิชาตินิยม 6. อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ 7. รัฐยังเป็นเครื่องมือในการชุกชุม ลักษณะเหล่านี้แม้จะขัดแย้งกับสังคมนิยม แต่บางอย่างก็ไม่สามารถขจัดไปได้ในทันทีทันใด บางอย่างก็

รักษาไว้โดยรัฐบาลสังคมนิยมบางแห่ง โดยถือเป็นความสะดวกในช่วงของการเปลี่ยนผ่าน บางอย่างรัฐคงปล่อยไว้ เพราะมีการปฏิบัติกันต่อเนื่องแพร่หลาย บางอย่างก็มีการลบลบทำกันอย่างฉีกกฎหมาย.

careerism - ศัพท์ที่พวกมาร์กซิสต์ใช้เรียกสมาชิกพรรคฝ่ายซ้ายที่ทำงานเพื่อสนองความทะเยอทะยาน, ความต้องการส่วนตัวของตน มากกว่าที่จะทำเพื่อผลประโยชน์ของส่วนรวม พฤติกรรมเช่นนี้ถือเป็นลัทธิฉวยโอกาสที่มีการคำนวณไว้ (Calculated opportunism) ซึ่งพรรคจะต้องแก้ด้วยการเข้มงวดทางวินัย หรือขับคนประเภทนี้ออกจากตำแหน่งที่มีความรับผิดชอบ.

cartel - รูปแบบหนึ่งของการผูกขาดในระบบทุนนิยม โดยทำเป็นข้อตกลงระหว่างธุรกิจหลายบริษัทที่จะกำหนดราคาหรือนโยบายเกี่ยวกับการขายสินค้าของพวกเขา ซึ่งเป็นสินค้าประเภทเดียวกัน โดยที่ต่างบริษัทต่างยังคงเป็นอิสระอยู่.

Castroism - ยุทธศาสตร์การปฏิวัติที่ใช้ในคิวบาภายใต้การนำของฟิเดล คาสโตร (1926) เน้นการต่อสู้ด้วยอาวุธ โดยนักปฏิวัติจรยุทธ์ที่อุทิศตัวโดยไม่จำเป็นต้องมีวินัยสูงหรือมีการจัดตั้งอย่างเข้มงวด นโยบายภายหลังการปฏิวัติ เน้นการปฏิรูปทางการเมืองให้เป็นแบบรวมหมู่อย่างค่อยเป็นค่อยไป, การกำจัดการไม่รูหนึ่งสี่, การโอนกิจการต่างชาติ และกิจการขนาดใหญ่เป็นของรัฐ, การดำเนินนโยบายต่างประเทศที่เป็นอิสระจากมหาอำนาจจักรวรรดินิยม, ร่วมมือกับประเทศสังคมนิยม,

นิยม และช่วยเหลือขบวนการปฏิวัติในประเทศ คอยพัฒนา Castroism ได้รับการสนับสนุนจาก คนจำนวนหนึ่งในลาตินอเมริกาและแอฟริกา.

Catholicism - *คาทอลิก* นิกายที่ใหญ่ที่สุดใน ศาสนาคริสต์ ผู้นับถือส่วนใหญ่อยู่ในลาตินอเมริกา ยุโรปใต้ และยุโรปกลาง มีต้นตอที่กรุงโรม เป็นประมุข เป็นศาสนาของรัฐในประเทศยุโรป ในสมัยพิวคัล ที่มีอิทธิพลมาก ปัจจุบันก็ยังมียุทธิพลอยู่ไม่น้อย.

causality - *เหตุกาณ์* ศัพท์ทางปรัชญา หมายถึง ความสัมพันธ์ระหว่างเหตุการณ์ หรือ สถานการณ์ สองอย่าง ซึ่งอย่างหนึ่งก่อให้เกิดอีกอย่างหนึ่ง ในปรัชญาวัตถุนิยมวิภาษเห็นว่า ปรากฏการณ์แต่ละ ปรากฏการณ์ไม่ว่าในธรรมชาติ หรือสังคมล้วน เป็นผล (effect) มาจากสาเหตุ (cause) บาง อย่าง แม้ว่าสาเหตุจะทำให้เกิดผล แต่ผลก็ไม่ได้ อยู่เฉย ๆ อย่างสงบเรียบแต่สามารถกระทำต่อ สาเหตุได้คล้าย พวกมาร์กซิสต์บางครั้งเห็นว่า ปรากฏการณ์บางอย่างอาจจะเป็นผลในสถาน การณ์หนึ่ง และเป็นเหตุในอีกสถานการณ์หนึ่ง ทักษะของมาร์กซิสต์ในเรื่องนี้ขัดแย้งกับสำนักคิด ตะวันตกเช่น existentialism, idealism, logical positivism, personalism และ pragmatism สำนักคิดเหล่านี้ปฏิเสธการมีอยู่ของ causality แบบวัตถุนิยมโดยยืนยันว่า causality เป็นความสัมพันธ์ประเภทก่อนประสบการณ์ (a priori category) ที่เป็นอิสระจากจิตสำนึก หรือบาง สำนักก็เห็นว่าในธรรมชาติ หรือสังคมไม่มีทั้ง สาเหตุและผล.

Central Committee - *คณะกรรมการกลาง* องค์กรแห่งอำนาจสูงสุดในพรรคคอมมิวนิสต์ คณะ กรรมการกลางพรรคประกอบไปด้วย สมาชิก พรรคคนสำคัญ ๆ ที่ได้รับเลือกจากที่ประชุม สมัชชาพรรค มีเลขาธิการ หรือประธานพรรค เป็นประธาน คณะกรรมการกลางจะประชุมครบ องค์เป็นครั้งคราว (โดยทั่วไปปีละ 2 ครั้ง) แต่ การดำเนินนโยบายจริง ๆ จะทำโดยคณะกรรมการ เมือง (polit bureau) ซึ่งมีอำนาจที่แท้จริง สำหรับ งานประจำวันของคณะกรรมการกลาง เลขาธิการ และคณะผู้ควบคุม (control committee) จะเป็น ผู้รับผิดชอบ ในการประชุมสมัชชาพรรคคอมมิวนิสต์จีน ครั้งที่ 11 เมื่อปี ค.ศ. 1977 ซึ่งมีผู้แทน เข้าประชุม 1,510 คน (จากสมาชิก 35 ล้านคน) มีการเลือกสมาชิกคณะกรรมการกลางที่มีอำนาจ เต็ม (full) 201 คน และสำรอง (alternate) ซึ่งไม่มีสิทธิออกเสียง 132 คน สมาชิกเหล่านี้ไป เลือกกรรมการเมืองที่มีอำนาจเต็ม 23 คน สำรอง 3 คน.

central economic planning - *การวางแผน เศรษฐกิจจากส่วนกลาง* ระบบการจัดการกระบวนการผลิต การกระจาย, การบริโภค และการลงทุน สำหรับเศรษฐกิจทั้งหมดโดยรัฐ ซึ่งเป็น ลักษณะสำคัญของประเทศสังคมนิยม การวางแผน เศรษฐกิจในประเทศสังคมนิยมต่างกับในประเทศทุนนิยมในแง่ที่ว่าจะมีลักษณะครอบคลุมกว้างขวาง (comprehensive) มากกว่า และมีพื้นฐานอยู่บน การที่สังคมเป็นเจ้าของปัจจัยการผลิตด้วย นอก ไปจากนั้น เป้าหมายจะเจาะจงและละเอียดกว่า

และใช้มาตรการทางกฎหมาย เพื่อให้บรรลุเป้าหมายได้โดยตรง.

Central Intelligence Agency (CIA) - องค์การสืบราชการลับกลางของสหรัฐฯ ทำหน้าที่สืบราชการลับ, คอ์ค่านการสืบราชการลับของฝ่ายตรงข้าม และกิจกรรมอื่นที่เกี่ยวข้องเพื่อพิทักษ์ผลประโยชน์ของประเทศ องค์การนี้ตั้งขึ้นในปี ค.ศ. 1947 เพื่อทำงานด้านเกี่ยวกับต่างประเทศ แต่หลังจากปี ค.ศ. 1964 ได้ขยายครอบคลุมถึงการสืบและปราบปรามการแทรกซึมในประเทศด้วย องค์การนี้มีเจ้าหน้าที่เต็มเวลามากกว่า 15,000 คน ส่วนใหญ่จบมหาวิทยาลัย และได้รับการฝึกฝนอย่างคึกคัก ในจำนวนนี้มีที่จบปริญญาเอกร้อยละ 5 นอกจากนี้ยังมีผู้ให้ข่าว และคนกลางอีกหลายพันคน การที่องค์การนี้พร้อมที่จะทำทุกสิ่งทุกอย่าง เพื่อพิทักษ์ผลประโยชน์ของระบบทุนนิยม และคอ์ค่านคอมมิวนิสต์ทำให้มีข่าวว่าองค์การนี้เข้าไปแทรกแซงกิจการของประเทศอื่น ๆ อยู่เสมอ ๆ จนได้รับสมญานามว่า "รัฐบาลที่มองไม่เห็น" (the invisible government).

centralization of capital - การรวมศูนย์ทุน โดยการที่บริษัทหลายแห่งมารวมเข้าเป็นบริษัทเดียวกัน เช่น การจัดตั้งบริษัทร่วมทุน หรือการที่บริษัทใหญ่กลืนบริษัทเล็ก นี่เป็นลักษณะที่สำคัญอย่างหนึ่งของพัฒนาการของทุนนิยม

concentration of Capital

centrism - กลุ่มที่เดินสายกลาง ระหว่างกลุ่มซ้ายกับกลุ่มขวา ในขบวนการทางการเมือง ใน

ประวัติศาสตร์ของขบวนการฝ่ายมาร์กซิสต์ คำนี้เริ่มใช้ในการประชุมสากลที่สอง (Second International) เมื่อ K. Kautsky ถือนโยบายที่อยู่กลาง ๆ ระหว่างพวกนักปฏิวัติฝ่ายซ้าย (K. Liebknecht, Rosa Luxemburg และ F. Mehring) และพวกลัทธิแก้ (E. Bernstein) กลุ่ม centrist เป็นพวกนิยมการประนีประนอม เชื่อว่าการปฏิวัติประชาธิปไตยกรรมที่เป็นสิ่งจำเป็นก่อนที่จะก้าวไปถึงการปฏิวัติชนชั้นกรรมาชีพ พวกมาร์กซิสต์ที่ปฏิวัติของกลุ่ม centrist ว่า เป็นพวกเสรีนิยมที่สับสน โดเลทางอุดมการณ์และซีกลัวรวมทั้งถูกกล่าวหาว่าเป็นพวกฉวยโอกาสที่คืดองหน้าด้วย.

charisma - คุณสมบัติพิเศษในการดึงดูดใจคนจำนวนมาก แมกซ์ เวเบอร์นักสังคมวิทยาได้นำมาใช้อธิบาย "คุณสมบัติพิเศษ" ที่เป็นของคนหรือสิ่งของ ซึ่งเชื่อว่าจะทำให้เขามีคุณสมบัติพิเศษ มีเสน่ห์ (magical) โดยเวเบอร์แยก Charisma ที่เป็นคุณสมบัติเฉพาะตัว (individual charisma) ออกจาก charisma ที่ติดมากับตำแหน่ง (Charism of office) และมองว่า Charisma เป็นลักษณะหนึ่งในสามของความชอบธรรม (legitimacy) ในทฤษฎีสถิติอำนาจ (authority) ที่เขาเป็นผู้เสนอ อีก 2 ลักษณะของความชอบธรรม คือ ประเพณี (traditional) และกฎหมาย-การให้เหตุผล (legal-rational).

(ยังมีต่อ)